

БО БФ «Протез Хаб»

Результати Національного українського аналітичного туру та Координаційного з'їзду - 2024

ЗВІТ ТА АНАЛІЗ ПОТРЕБ

ЗМІСТ

02 ВСТУП

03 Травми, з якими працюють протезно-ортопедичні центри

04 Технології, які застосовують протезно-ортопедичні центри

05 НАЯВНІ ЛЮДСЬКІ РЕСУРСИ ТА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ

07 ПЕРШИЙ ЩОРІЧНИЙ КООРДИНАЦІЙНИЙ З'ЇЗД PROTEZ HUB

08 ОЦІНКА ПОТРЕБ І ПРОБЛЕМ

09 РЕЗОЛЮЦІЇ

10 ВИСНОВКИ

ВСТУП

Війна, що триває в Україні, призводить до постійних поранень, особливо серед військовослужбовців, із значною кількістю ампутацій однієї або кількох кінцівок. Тому якість надання послуг у цій сфері, підвищення кваліфікації фахівців та використання ефективних технологій у всіх регіонах України є надзвичайно важливими. Protez Hub, неприбуткова організація та офіційний національний провайдер безперервної освіти з протезування-ортезування, розвиває цю сферу в Україні з 2014 року. Щоб оцінити поточний стан галузі, у червні-липні 2024 року консультант Protez Hub та ветеран з потрібною ампутацією Роман Максимець здійснив масштабну подорож, відвідавши 73 центри протезування та ортезування в різних регіонах України зі спеціально розробленою анкетною. Метою цієї аналітичної подорожі було оцінити розподіл та рівень послуг центрів у різних областях, а також визначити кадрові та технологічні потреби для подальшого розвитку.

Команда Protez Hub опрацювала отримані дані та виклала їх у цьому звіті. У деяких областях, таких як Рівненська, Чернігівська, Херсонська та Сумська, центри протезування та ортезування або працюють дистанційно, або закриті. У порівнянні з 2016 роком в Україні спостерігається помітний прогрес у розвитку технологій та можливостей протезування та ортезування. Підсумками туру поділилися на Інавгураційному координаційному з'їзді Protez Hub 22 серпня 2024 року. Рекомендації та резолюції, сформульовані під час з'їзду, детально викладені в цій публікації.

«Я вважаю, що потрібно покращити: 1) встановлення економічно обґрунтованих цін, 2) контроль за виробництвом та якістю протезів та ортезів» - респондент

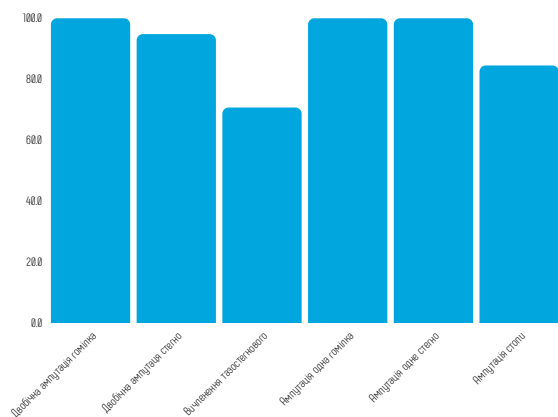
«Побудова системи освіти - професійних фахівців для протезної галузі - має вирішальне значення» - респондент

ТРАВМИ, З ЯКИМИ ПРАЦЮЮТЬ ПРОТЕЗНО-ОРТОПЕДИЧНІ ЦЕНТРИ

Ампутації кінцівок різного рівня (з можливими супутніми захворюваннями) та нейротравми - основні види травм, з якими стикаються центри протезування та ортезування в Україні. Серед опитаних 100% центрів здійснюють протезування однієї або двох нижніх кінцівок на трансгумеральному рівні (ТГ) та однієї нижньої кінцівки на трансфеморальному рівні (ТФ). 94,8% центрів працюють з двосторонньою ампутацією нижніх кінцівок на трансфеморальному рівні (ТФ) і 70,7% респондентів виготовляють протези при вчлененні кульшового суглоба (розподіл за регіонами нерівномірний). У разі ампутації стопи 84,5% центрів можуть виготовити відповідний виріб для пацієнта.

Різні види протезів виготовляються за різними технологіями. Найпоширенішими типами куксоприймальних гільз протезів у разі трансфеморальних ампутацій є ІС, а в деяких випадках - квадрилатеральні.

Серед опитаних 89,7% центрів виготовляють протези при односторонніх та двосторонніх ампутаціях кінцівок на трансрадіальному рівні (ТР) та при односторонніх ампутаціях кінцівок на трансгумеральному рівні (ТГ). Протезування при односторонніх ампутаціях кінцівок з екзартикуляцією плеча виконують 84,6% центрів, а при двосторонніх ампутаціях кінцівок на трансгумеральному рівні (ТГ) - 76,9% респондентів. 35,9% респондентів працюють з частковою ампутацією кисті. Послуги з ортезування тулуба, верхніх та нижніх кінцівок надають 67,2% респондентів.

ТЕХНОЛОГІЇ, ЯКІ ЗАСТОСОВУЮТЬ ПРОТЕЗНО-ОРТОПЕДИЧНІ ЦЕНТРИ

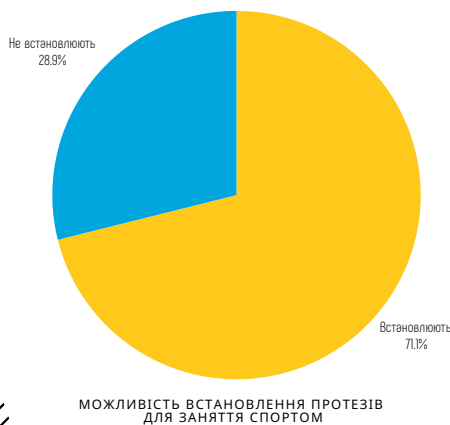
Фахівці центрів протезування та ортезування України використовують різноманітні технології (використання гнучкого термопластика, технологія Direct Socket та ін.), але доступність деяких технологій (встановлення гідравлічного та мікропроцесорного колінного вузла, виготовлення сучасних конструкцій куксоприймальних гільз (sub IC), протезування верхніх кінцівок протезами із зовнішнім джерелом енергії та ін.) є нерівномірною.

«Потрібні відкриті реєстри, хороше обладнання, сучасні комплектуючі, вчасне розмитнення, відкритий ринок комплектуючих, навчання в медичних університетах на протезистів та ортезистів». - респондент

У Волинській області центри протезування та ортезування переважно спеціалізуються на встановленні механічних протезів нижніх кінцівок.

- 55,6% респондентів зазначили, що можуть встановлювати мікропроцесорні колінні вузли.
- 33,3% респондентів зазначили, що працюють з протезами верхніх кінцівок, що живляться від зовнішнього джерела енергії.
- Протези для плавання зазвичай надаються за бажанням пацієнта.

Центри, що пропонують ортези, виготовляють як шарнірні, так і нешарнірні ортези з текстилю та ламінованих пластиків.

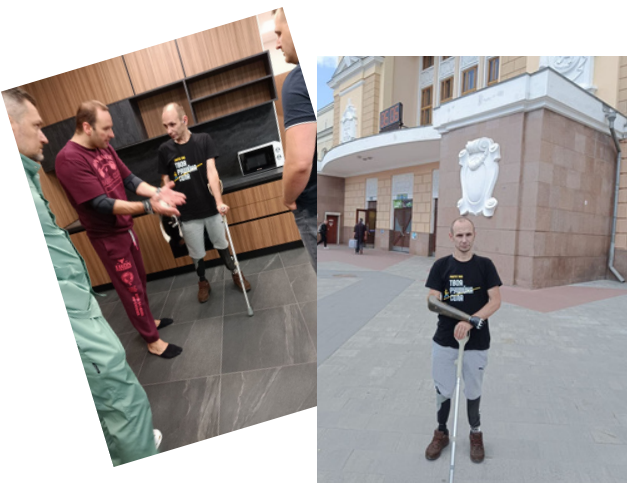

% центрів, які можуть встановлювати мікропроцесорні колінні вузли

55.6

НАЯВНІ ЛЮДСЬКІ РЕСУРСИ ТА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ

Фахівці, які працюють у протезно-ортопедичних підприємствах, мають різний рівень освіти (від атестата про повну загальну середню освіту до ступеня магістра) та різні напрями підготовки. 51,5% респондентів зазначили, що на їхньому підприємстві працює щонайменше 1 фахівець з дипломом бакалавра у суміжній галузі. Розподіл нерівномірний. Спеціалізована підготовка більшості фахівців є хаотичною і відбувається у вигляді коротких курсів підвищення кваліфікації та стажування в центрах протезування та ортезування.

У 2023 році Protez Hub запровадив професійний стандарт «Протезист-ортезист» (на основі міжнародних стандартів). Сьогодні в Україні налічується 14 досвідчених фахівців, які відповідають новому професійному стандарту «Протезист-ортезист». Ще 26 готуються підтвердити свою кваліфікацію в Харківському національному медичному університеті у співпраці з Protez Hub восени 2024 року. За результатами детального опитування щодо необхідного рівня освіти практикуючих фахівців у центрах, більшість респондентів зазначили, що необхідно мати техніків-протезистів-ортезистів (освіта на рівні фахового молодшого бакалавра) та протезистів-ортезистів (освіта на рівні магістратури). Більшість респондентів зазначили, що немає необхідності запроваджувати додаткову спеціалізовану програму з протезування та ортезування на рівні бакалаврату.

НАЯВНІ ЛЮДСЬКІ РЕСУРСИ ТА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ

Одним із зауважень респондентів було те, що формальну освіту необхідно офіційно структурувати - затвердити освітньо-професійну програму в галузі протезування та ортезування. Більшість респондентів також зазначили, що практичне вдосконалення знань та навичок в рамках безперервної освіти практикуючих фахівців є бажаним та необхідним.

На платформі Protez Hub створено реєстр фахівців, які підтвердили свою кваліфікацію - інформація в реєстрі оновлюється.

«1) Більш кваліфіковані протезисти; 2) Освітня база; 3) Доступ до світових технологій» - респондент

Реєстр сертифікованих фахівців
protezhub.com/reyestr

КІЛЬКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ЯКІ МАЮТЬ ФАХІВЦІВ З ДОТИЧНОЮ ОСВІТОЮ РІВНЯ БАКАЛАВРА АБО ВИЩЕ

«Головне - це навчання, підвищення кваліфікації, підтримка з боку влади. Нові фахівці, які хочуть працювати у сфері протезування» - респондент

«Систематичні освітні програми з великою практичною складовою. Визначення конкретних протоколів лікування пацієнтів з двосторонніми ампутаціями» - респондент

«Підготовка відповідних спеціалістів (протезистів та фізичних/ерготерапевтів). Обмін досвідом між українськими та іноземними фахівцями» - респондент

ПЕРШИЙ ЩОРІЧНИЙ КООРДИНАЦІЙНИЙ З'ЇЗД PROTEZ HUB

22 серпня 2024 року в Києві відбулася координаційна зустріч, метою якої було представити результати аналітичного туру, обговорити основні проблеми галузі та напрацювати потенційні подальші кроки.

Участь взяли ветерани, які втратили кінцівки, протезисти-ортезисти, представники інших професійних спільнот, представники медичних університетів, де впроваджується магістерська програма з протезування та ортезування, керівники протезно-ортопедичних центрів, представники профільних міністерств та відомств, Уповноважені Президента з питань реабілітації військовослужбовців та з питань безбар'єрності, а також представники громадських організацій та міжнародних агенцій.

Доповідачі поділилися своїм баченням останніх досягнень у сфері протезування та унікальних викликів, з якими стикаються ветерани та інші люди, які покладаються на засоби, що покращують їхнє життя.

Результатом заходу стала розробка наступних кроків та резолюцій, які будуть розглянуті та прийняті з метою покращення ситуації в тому чи іншому напрямку.

«Ця зустріч стала нагодою для всіх причетних обговорити розвиток галузі протезування та ортезування і пов'язаної з нею реабілітації в Україні, поговорити про проблеми та виклики, а головне – скоординувати зусилля для їх подолання», – зазначила Тетяна Ломакіна, Уповноважена Президента України з питань безбар'єрності.

ОЦІНКА ПОТРЕБ І ПРОБЛЕМ

Більшість представників протезно-ортопедичних центрів та учасників координаційного з'їзду вважають нагальними наступні проблеми та потреби:

- Структурування формальної освіти та визначення шляху для майбутніх фахівців від загальної середньої освіти до вищої освіти;
- Проведення короткострокових практичних тренінгів для фахівців-практиків по всій Україні та із залученням іноземних фахівців;
- Спрощення системи Центральної бази даних та процесів документообігу; надання послуг пацієнтам за місцем проживання;
- Наказ МОЗ 2083 має запрацювати;
- Створення чесної конкуренції між центрами та усунення корупції;
- Створення економічно обґрунтованої системи відшкодування в рамках державної програми забезпечення допоміжними засобами;
- Контроль якості продукції та послуг;
- Інформування населення про протезування та ортезування і державну програму забезпечення допоміжними засобами;
- Розробка програм реабілітації в усіх регіонах України, зокрема в державних закладах охорони здоров'я, які б включали реабілітацію на рівні громади.
- Створення мультидисциплінарних реабілітаційних команд у всіх державних лікарнях по всій Україні;

«Люди з ампутаціями мають бути прийняті суспільством. Це починається з установ, які надають їм послуги. Коли МСЕК каже, що людина з ампутацією на рівні гомілки може працювати тільки вдома - це створює додаткові проблеми» - респондент

«Головне - це навчання, підвищення кваліфікації, підтримка з боку влади. Нові фахівці, які хочуть працювати у сфері протезування» - респондент

РЕЗОЛЮЦІЇ

Протягом наступних 6 місяців:

- Створити можливості для професійного обміну для мультидисциплінарних команд з українських цивільних та військових лікарень (партнери НУО);
- Налаштувати координацію маршруту пацієнта з ампутацією між Міністерством оборони та Міністерством охорони здоров'я України (МОЗ та МОУ);
- Встановити остаточні вимоги до циклів спеціалізації протезистів-ортезистів та здійснювати моніторинг процесу сертифікації (партнери НУО, МОЗ, НАК);
- Розробити розширену магістерську програму з протезування та ортезування (партнери з НУО, МОЗ, МОН);
- Залучати людей з ампутаціями до роботи соціальними працівниками (за принципом «рівний-рівному») та переглянути заробітну плату соціального працівника; підготувати таких працівників (Мінсоцполітики);
- Розпочати діджиталізацію процесу подання заявок на отримання послуг (Мінсоцполітики);
- Покращити моніторинг якості послуг (партнери НУО, Мінсоцполітики).

Протягом наступних 24 місяців:

- Налаштувати кращу координацію міждисциплінарних команд з фахівцями первинної медичної допомоги в громадах; провести семінари (партнери НУО, МОЗ);
- Запровадити процес кейс-менеджменту та створити посаду координатора маршруту пацієнта в кожній мультидисциплінарній команді (партнери НУО, МОЗ, Мінсоцполітики);
- Впровадити розширену магістерську програму з протезування та ортезування (партнери НУО, навчальні заклади, МОЗ);
- Впровадження дуальної освіти у напрямку протезування та ортезування (партнери НУО, навчальні заклади, МОЗ);
- Запровадити процес ліцензування протезно-ортопедичних центрів та розробити механізм контролю якості послуг (Мінсоцполітики);
- Впровадити кращу систему калькуляції та відшкодування (партнери НУО, Мінсоцполітики);
- Завершити діджиталізацію процесу подання заявок на отримання послуг (Мінсоцполітики).

ВИСНОВКИ

Протезно-ортопедична галузь в Україні добре розвинена, а процеси постійно вдосконалюються. Однак доступність певних технологій не є рівномірною. У деяких регіонах доступність протезно-ортопедичних послуг є низькою.

Існують чіткі та очевидні прогалини, які потребують вирішення: система освіти фахівців, удосконалення системи розрахунків в рамках державної програми забезпечення допоміжними засобами, усунення корупції на різних етапах, покращення реабілітації людей з ампутаціями в різних регіонах України в державних закладах охорони здоров'я та в громадах.

Для вирішення цих завдань необхідний комплексний підхід. По-перше, важливим є вдосконалення освітньої бази для фахівців з протезування та ортезування.

Цього можна досягти через партнерство з міжнародними інституціями, програми безперервного професійного розвитку та включення новітніх технологій і методологій у навчальні програми.

По-друге, реформування системи калькуляції в рамках державної програми необхідне для забезпечення прозорості та ефективності.

Впровадження цифрових рішень може впорядкувати процеси, зменшити паперовий документообіг та мінімізувати можливості для корупції.

По-третє, боротьба з корупцією вимагає суворих механізмів нагляду та заходів підзвітності. Створення незалежних аудиторських органів і заохочення захисту викривачів може допомогти підтримувати доброчесність на всіх рівнях.

Нарешті, покращення реабілітаційних послуг передбачає інвестування в державні медичні заклади, щоб забезпечити їх належне оснащення та укомплектування персоналом. Навчання медичних працівників новітнім методам реабілітації, а також програми розширення економічних можливостей осіб з ампутаціями кінцівок на рівні громад можуть значно підвищити якість надання допомоги людям, які втратили кінцівки.

Звернувшись до цих ключових сфер, Україна може забезпечити ще кращий доступ до високоякісних протезно-ортопедичних послуг, що в кінцевому підсумку покращить якість життя людей, які покладаються на них.

ВИСНОВКИ

У 2023 році за сприяння Міністерства соціальної політики України, Міністерства охорони здоров'я України та Міністерства освіти і науки України, у співпраці з українськими та іноземними експертами та на основі міжнародних стандартів Protez Hub розпочав роботу над впровадженням професійного стандарту та формуванням сталої системи підготовки фахівців рівня «Протезист-ортезист».

Крім того, ініціатива має на меті створити потужну мережу підтримки для професіоналів, сприяючи наставництву. У довгостроковій перспективі створення комплексної системи навчання та професійних стандартів зробить значний внесок у розвиток реабілітації в Україні.

Це гарантуватиме, що всі особи, які потребують протезно-ортопедичних послуг, отримають найвищий рівень допомоги, адаптований до їхніх конкретних потреб.

Відданість та ентузіазм українських фахівців у поєднанні з підтримкою державних та міжнародних організацій прокладають шлях до інноваційного майбутнього у сфері протезування та ортезування. Ці спільні зусилля підкреслюють важливість інвестицій в освіту та професійний розвиток для досягнення стійкого прогресу та покращення якості життя незліченної кількості людей.

БО БФ «Протез Хаб» вітає коментарі, доповнення та зауваження. Будь ласка, надсилайте їх за адресою contact@protezhub.com

Цей звіт був підготовлений за підтримки

